

Vrijheid vier je samen!

PROGRAMMA 2020

Viering 75 jaar vrijheid Rhenen
Herdenking 80 jaar Slag om de Grebbeberg

75 JAAR
VRJHEID

**SLAG OM
DE GREBBEBERG**
80 jaar 1940-2020

**75 JAAR
VRJHEID**

Inhoudsopgave & programma

Programma	3
Burgemeester Hans van der Pas aan het woord	4
Voorwoord, Hans Brons voorzitter stichting Slag om de Grebbeberg	5
Januari	
17.01.2020 Opening Herdenkingsjaar 'Blik op Vrijheid' stadscentrum/Cunerakerk	6
31.01.2020 Herdenking Holocaust monument	7
Februari	
03.02.2020 Start scholenproject 'Wij zijn Vrij' voor de basisscholen	8
03.02.2020 Start project 'Vecht voor vrijheid' Scholengemeenschap Pantarijn	9
Maart	
21.03.2020 Expositie 'Oorlogsgetuigen WOII over de bevrijding'	9
28.03.2020 'Dance for Liberty' Bevrijdingsfeest jongeren Bollee Events	10
April	
17.04.2020 Prijsuitreiking scholenproject 'Wij zijn vrij'	11
24.04.2020 'De Prijs van Vrijheid' in de Ontmoetingskerk	11
Mei	
03.05.2020 Beiaard bevrijdingsestafette	12
03.05.2020 Themavaarten Blauwe Bever	13
04.05.2020 Dodenherdenking Elst	13
04.05.2020 Nationale militaire dodenherdenking op de Grebbeberg	13
05.05.2020 Ophalen bevrijdingsvuur	14
05.05.2020 Vrijheidsmaaltijden Rhenen, Elst, Achterberg	14
07.05.2020 Themavaarten Blauwe Bever	13
09.05.2020 Historische busritten Rhenen-Wageningen en retour	15
15.05.2020 Anjerconcert: Theaterconcert Vrij Land	15
	Koninklijke Militaire Kapel Johan Willem Friso
20.05.2020 Educatieconcert Vrij Land door Regimentsfanfare	16
	Garde Grenadiers en Jagers
22.05.2020 Locatietheater op de Grebbeberg	16
23.05.2020 Locatietheater op de Grebbeberg	16
Juni	
01.06.2020 Herdenking 8RI Grebbeberg	17
29.06.2020 Presentatie Verhalenbundel 'Vertel me toch wat oorlog is',	17
	Scholengemeenschap Pantarijn met interactieve tentoonstelling
Colofon	18

Burgemeester

Hans van der Pas aan het woord

In 2020 herdenken we dat het 75 jaar geleden is dat de Tweede Wereldoorlog eindigde. Een oorlog die 5 jaar duurde. En die begon in de meidagen van 1940, hier in onze omgeving.

De geschiedenis doorvertellen

Bij deze belangrijke strijd om de Grebbeberg moeten we 80 jaar na dato echt stilstaan. Voor Rhenen gaat het dus niet alleen om 75 jaar vrijheid. Voor mij als burgemeester is dat om twee redenen namelijk: het doorvertellen van het verhaal over de Grebbeberg, het verhaal over oorlog en vrede, dat nog altijd actueel is én het verbinden van generaties juist ook door dat verhaal.

De impact op de stad Rhenen

De Slag om de Grebbeberg heeft enorme impact gehad. Niet alleen op geheel Nederland, omdat met het verliezen van die slag Nederland de neutraliteit verloor, maar juist ook op Rhenen en haar inwoners. De stad lag immers volledig in puin.

Herdenkingsprogramma start in januari

Om stil te staan bij deze belangrijke gebeurtenis uit de geschiedenis, is er een passend programma opgesteld. Het programma rond de herdenking van 80 jaar Slag om de Grebbeberg loopt van januari tot en met juni 2020. Elke maand vinden er enkele activiteiten plaats.

Dankbaar voor de inzet van vrijwilligers

Graag maak ik van deze gelegenheid gebruik om een aantal mensen te bedanken. Allereerst de drijvende krachten achter dit programma, de mensen van de organisaties die zich belangeloos inzetten om van het programma een succes te maken. Hartelijk dank voor al het werk dat al verzet is en veel succes in de drukke maanden die komen gaan. Maar met name gaat mijn dank uit naar de bestuursleden en de projectleiding van de stichting Slag om de Grebbeberg. Zij tekenen voor de organisatie van dit project.

Hans van der Pas
Burgemeester

Voorwoord

Viering 75 jaar vrijheid - Herdenking 80 jaar Slag om de Grebbeberg

In de vroege morgen van 10 mei 1940 viel het Duitse leger Nederland binnen. Een deel van dit leger had als opdracht om nog de eerste oorlogsdag de Grebbeberg en Rhenen te bezetten. Echter, het zou heel anders lopen.

Vanwege de hardnekkige tegenstand aan de IJssel werd op 10 mei pas aan het begin van de avond het eerder die dag geëvacueerde Wageningen bereikt. De volgende dag werd de aanval op de Grebbeberg ingezet. De onervaren en slecht bewapende Nederlandse troepen zagen zich gesteld tegenover een overmachtige vijand die beter bewapend en geoefend was. Toch wisten de verdedigers van de Grebbeberg de Duitsers drie dagen op te houden. Gedurende drie dagen waren de Grebbeberg en Rhenen het toneel van zware gevechten en sneuvelden meer dan 400 Nederlandse militairen. De Slag om de Grebbeberg is daarmee de grootste en bekendste veldslag op Nederlands grondgebied in mei 1940.

Stichting Slag om de Grebbeberg

De Stichting Slag om de Grebbeberg zet zich al een aantal jaren in voor de herdenking van hetgeen in de mobilisatietijd en de Tweede Wereldoorlog in Rhenen heeft plaatsgevonden. Zo organiseren jaarlijks het herdenkingsconcert 'Slag om de Grebbeberg' uitgevoerd door de Koninklijke Militaire Kapel 'Johan Willem Friso'.

Jaarlijks betrekken wij de jeugd van de Rhenense basisscholen bij de dodenherdenking op 4 mei op begraafplaatsen anders dan het Militair Ereveld Grebbeberg. Hierbij begeleiden leerlingen van Groep 8 de burgemeester wanneer deze bloemen legt bij de gedenktekens en graven van militairen die in de Tweede Wereldoorlog om het leven kwamen. In samenwerking met de Vereniging 8 R.I. - 1940 betrekken wij de plaatselijke schooljeugd ook bij de jaarlijkse herdenking van de Slag om de Grebbeberg op Tweede Pinksterdag. Tijdens deze plechtigheid op het Militair Ereveld dragen twee leerlingen van een basisschool een gedicht voor.

Herdenking 80 jaar Slag om de Grebbeberg

Van januari tot en met mei 2020 gaan we ons met uw hulp inzetten voor de herdenking van 80 jaar Slag om de Grebbeberg en het vieren van 75 jaar vrijheid. Net als vijf jaar geleden willen we weer een aantal aansprekende projecten starten. U leest er alles over in dit programmaboekje en op onze website slagomdegrebbeberg.nl. Een mooi en waardig herdenkingsprogramma als dit zou er nooit zijn gekomen zonder draagvlak vanuit verschillende maatschappelijke organisaties en met name de inzet van vele vrijwilligers. Speciaal hen wil ik daarvoor hartelijk danken.

Stichting Slag om de Grebbeberg,

Hans Brons, voorzitter

Opening herdenkingsjaar

**Korte herdenking bij het monument
voor de opvanggemeenten
(Krimpenerwaard en Molenlanden)
19.00 uur | Buitenomme**

**Aanvang officiële opening
20.00 uur | Cunerakerk | Toegang gratis**

Op vrijdag 17 januari zal de officiële opening van het herdenkingsjaar plaatsvinden door burgemeester Hans van der Pas in de Cunerakerk in Rhenen. Met de documentaire 'Blik op Vrijheid' willen we een brug slaan naar de mensen die vanuit andere oorlogsgebieden zijn gevlucht.

Voorafgaand aan het programma in de Cunerakerk starten we met een korte herdenking bij het monument van de

in beeld. Stichting Zora legde deze verhalen vast in Blik op Vrijheid; een film- en fotoportretten serie, die begint bij de Tweede Wereldoorlog en eindigt in het nu.

De filmserie start bij Teun Jordaen die als jongen in 1940 en 1944 Rhenen ontvluchtte. Daarna vertelt Otto Szauer hoe hij deelnam aan het organiseren van de studentendemonstraties in 1956 in Boedapest en daarna als uitgenodigde vluchteling in Nederland aankwam. Vervolgens zijn er filmportretten van Benito Sanchez en Coty Salazar die in 1976 verbannen werden uit Chili, Ziba Nillian een Wageningse ondernemster die in 1994 met haar gezin uit Iran vluchtte en de Syrische Abdel Tarakji die als 17-jarige alleen de reis van Turkije naar Nederland maakte. De serie wordt afgerond met het verhaal van de kunstzinnige Sham Hassan die in 2016 uit Syrië naar Nederland is gekomen om hier herenigd te worden met haar familie.

opvanggemeenten (bij de Buitenomme). Fanfare Crescendo uit Elst zal deze herdenking muzikaal ondersteunen en de stoet begeleiden naar de Cunerakerk waar de documentaire 'Blik op Vrijheid' zal worden getoond. Deze documentaire brengt zes indrukwekkende verhalen van mensen die de afgelopen decennia zijn gevlucht

Met dit project toont Stichting Zora de persoonlijke kant van vluchtverhalen. Het laat zien dat vluchten van alle tijden is en de invulling die wordt gegeven aan vrijheid verschilt van persoon tot persoon. Bovendien geeft de serie een goed beeld van de veranderingen in de wijze waarop vluchtelingen sinds de Tweede Wereldoorlog zijn ontvangen in Nederland. Al met al stemmen de verhalen tot nadenken over oorlog, vluchten en vrijheid.
<https://stichtingzora.org/blikopvrijheid>.

Oratoriumkoor Euphonia, o.l.v. dirigente Elly Meijer brengt Psalm 42 van Mendelssohn: 'Wie der Hirsch schreit' ten gehore met als soliste de sopraan Paulien van der Werff en piano-

begeleiding door Thijn Vermeulen. De componist Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847) werd geboren in Hamburg in een rijke Joodse familie. Later nam het gezin het Lutherse geloof aan. Psalm 42 is Mendelssohns persoonlijke favoriete werk. Het ademt puur geluk en een diep geloof in het goede. Ruim 100 jaar later moesten Mendelssohns Joodse landgenoten en vele anderen ervaren, dat voor hen dat geluk en het goede niet was weggelegd...

Tot slot zal het ensemble van Benito Sanchez een optreden verzorgen. Wij nodigen u allen uit bij deze opening aanwezig te zijn en zeker ook de mensen die uit andere oorlogsgebieden naar Nederland/Rhenen zijn gevlucht. Na afloop van het programma is er gelegenheid om met elkaar in gesprek te gaan en een drankje te drinken.

Vanaf 17 januari zal ook de expositie 'Veterans View' in de hal van het Huis van de gemeente te zien zijn.

Deze expositie is gratis te bezoeken tijdens de openingstijden.

De expositie is gemaakt in opdracht van het Nationaal Comité Veteranendag om de publieke erkenning en waardering voor de veteranen te bevorderen en is te zien tot en met 31 januari 2020.

31 januari 2020

Stilstaan

bij Holocaustslachtoffers,
Holocaustmonument en
struikelstenen

19.00 uur | Henk Deysplein

Levenslicht

leder jaar wordt rond 27 januari stilgestaan bij de slachtoffers van de Holocaust.

Op 27 januari 2020 is het 75 jaar geleden dat concentratie- en vernietigingskamp Auschwitz, hét internationale symbool van de Holocaust, werd bevrijd.

Om mensen in de diverse gemeenten te betrekken bij dit oorlogsverleden, is een nationaal monument tot stand gekomen waarvan de deelnemende Holocaustgemeenten elk een deel kunnen plaatsen. Studio Daan Roosegaarde ontwierp het monument 'Levenslicht'.

Doel van dit lichtmonument is het bewustzijn te vergroten dat in heel Nederland

Joden,
Roma
en Sinti
woonden en
dat de men-
sen die tijdens
WOII zijn ver-
volgd, gedepor-
teerd en vermoord,
ieters plaatsgenoten
of bure waren. In
januari 2020 wordt het
tijdelijk lichtmonument
ook geplaatst in Rhenen.

Het monument is een eenmalige tijdelijke aanvulling op de bestaande oorlogs- en Holocaustmonumenten, in het kader van 75 jaar vrijheid.

Hoewel het monument eerder wordt geplaatst, zal op deze avond stil gestaan worden bij de slachtoffers uit Rhenen. Groep 7/8 van de Daltonschool Rhenen speelt een belangrijke rol bij deze herdenking.

De herdenking wordt begeleid door het Koninklijk Zigeunerorkest Roma Mirando, dat na afloop van de korte ceremonie buiten, nog een uurtje zal doorspelen in het Stadsmuseum waarvoor u van harte bent uitgenodigd.

Struikelstenen

Voorafgaand aan deze avond zullen in Rhenen struikelstenen worden geplaatst op plaatsen waar Joodse mensen hebben gewoond die tijdens WOII

via Wageningen zijn weggevoerd en werden omgebracht in verschillende concentratiekampen.

Struikelstenen zijn stenen waarin gegevens van het slachtoffer zijn geprint, zoals naam, geboortjaar, datum van wegvoering, datum van overlijden en de plaats waar het slachtoffer is omgekomen. De stenen liggen vlak in de straat gelijk met de andere bestrating maar vallen op door hun kleur en lichtweerskaatsing. De voorbijganger moet door de knieën en het hoofd buigen om de tekst te kunnen lezen. Men maakt als het ware op deze manier een buiging voor het slachtoffer.

Februari 2020

Scholenprojecten

'Wij zijn vrij' basisscholen

Wij leven nu 75 jaar in vrijheid, maar dat is niet vanzelfsprekend.

Het is belangrijk om deze boodschap over te brengen op de komende generaties. De herinnering levend houden over wat er zich 80 jaar geleden in Rhenen heeft afgespeeld.

Daarom zetten de Stichting Slag om de Grebbeberg en de Historische Vereniging en Oudheidkamer Rhenen en Omstreken zich dit jaar in om een gedenkwaardig en interessant scholenproject te organiseren voor de basisscholen en eerste jaar van het voortgezet onderwijs in de gemeente Rhenen.

Het scholenproject bestaat uit diverse onderdelen en nodigt de jeugd ook uit om zelf aan te geven wat vrijheid voor hen betekent. Dit laatste in een werkstuk over het thema: 'Wat is vrijheid? Hoe beleven we vrijheid?'

Deze werkstukken worden voorgelegd

aan een deskundige jury en uiteraard is er ook weer een mooie prijs mee te winnen voor de hele groep. Een prijs die bekendgemaakt wordt op het soldatenfeest op 17 april 2020 op het Henk Deysplein te Rhenen.

Voorafgaand aan het maken van het werkstuk krijgen de leerlingen een aantal historische presentaties op school, gaan ze mee naar het Ereveld op de Grebbeberg en bezoeken ze een tentoonstelling in het Stadsmuseum Rhenen. Daarnaast brengen de groepen ook een bezoek aan de multimediale theatervoorstelling over 75 jaar vrijheid uitgevoerd door de Regimentsfanfare Garde Grenadiers en Jagers van Defensie.

Deze voorstelling wordt op 20 mei 2020 in Sportcentrum 't Gastland gehouden.

Contactpersonen:

Lex Mulder (lexmulder2@gmail.com)
en Piet Hovestad (piet@hovestad.eu)

'Vecht voor vrijheid' middelbare school Pantarijn Rhenen

Het project op de middelbare school Pantarijn start met een workshop striptekenen o.l.v. striptekenaar Henny Vaessen. Het vier jaar geleden uitgebrachte stripboek 'Strijd om de Grebbeberg' zal het uitgangspunt vormen voor deze workshop en zal na afloop van de workshop aan de deelnemende leerlingen worden uitgereikt.

Gedurende het project 'Vecht voor vrijheid' zullen leerlingen interviews houden met mensen die uit een oorlogsgebied zijn gevlucht om elders een leven in vrijheid te kunnen opbouwen. De opgehaalde verhalen zullen worden gebundeld in een boekje dat helemaal door de leerlingen van Pantarijn zal worden samengesteld, vormgegeven en voorzien van tekeningen en foto's. Dit alles

gebeurt in eigen beheer van de school (innovatie lab).

Met dit project willen we het besef van leven in vrijheid vergroten en leerlingen bewust maken van de consequenties van hun keuzen. Er zal een interactief dilemmaprogramma gevolgd worden waarin de leerlingen keuzes moeten maken en moeten uitleggen waarom zij een bepaalde keuze maken. Door de verschillen in de gemaakte keuzes wordt een discussie opgang gebracht waaruit zal blijken dat iedereen een eigen mening, visie heeft en dat een afwijkende mening niet perse fout hoeft te zijn. Respect voor elkaars keuze vormt hierbij een belangrijk onderdeel.

De tot stand gekomen verhalenbundel zal worden gepresenteerd op 29 juni (Veteranendag) in het Huis van de Gemeente. Hier zal tevens een interactieve expositie te zien zijn die door leerlingen van Pantarijn Rhenen in de loop van het jaar is gemaakt.

21 maart t/m 14 juni 2020

Expositie

'Oorlogsgetuigen WOII over de bevrijding'

Stadsmuseum Rhenen, Markt 20
(ingang Kerkstraat), 3911 LJ Rhenen
Toegang: € 6,50/ € 4 of Museumkaart.
Openingstijden: dinsdag tot en met zaterdag van 10-16 uur.

In het herdenkingsjaar 2020 nodigt het Stadsmuseum Rhenen jonge en oudere bezoekers uit te komen luisteren naar verhalen van tien mensen, die in hun jeugd de oorlog en bevrijding meemaakten. Verhalen van intense vreugde. Maar ook van verdriet, verwarring en ontzetting.

In een kijk- en luisterroute door het museum én een korte documentaire leer je de mannen en vrouwen persoonlijk kennen. Sommigen voor het eerst hun verhaal.

Bekenden uit Rhenen en omgeving komen aan het woord – zoals Teun Jordaan en Willem van Ommeren. Maar ook mensen op hoge leeftijd van verder weg, uit Wijk bij Duurstede, Cothen en Utrecht bijvoorbeeld. Burgemeesterskind, onderduiker, soldaat, verzetsman of bakkersdochter. Via een luisterhoorn deel je hun herinneringen. Je hoort hen spreken van een oorlogshospitaal in hun woonhuis, eten stelen, zingende Duitse soldaten, Joodse mensen en gestrafte soldatenliefjes. Over geweld en vluchten in de nacht. Dat angst in je DNA blijft zitten, je leven lang.

Vreugdevolle momenten zijn er volop te beluisteren. Levendig vertellen de mannen en vrouwen over de meidagen in 1945: met gemberbrood, praalwagens, dansen tot diep in de nacht. Voor sommigen kwam de bevrijding echter pas maanden later. Eensgezind zijn de sprekers in hun diepe besef dat vrijheid iets groters is dan een feestje. Dat vrijheid betekent dat je mag denken wat je wilt. En dat je daar zuinig op moet zijn. Vrijheid is nooit vanzelfsprekend.

In de presentatie zijn tal van persoonlijke voorwerpen te zien die herinneren aan de oorlog en bevrijding. Bovendien is er

een documentaire waarin 5 overlevenden worden geportretteerd, en een prachtig foto- en verhalenboek dat is samengesteld is door Jos Meijs en Winfried Leeman, en in de museumwinkel te koop zal zijn. De expositie is tot stand gekomen samen met het Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht en Streekmuseum Woerden. In dit museum is de expo te zien van 22 maart tot en met 7 juni 2020.

Contact: info@stadsmuseumrhenen.nl
www.stadsmuseumrhenen.nl

28 maart 2020

'Dance for Liberty'

22.00 uur | Bollee Events

Doelgroep: Jongeren 16 t/m 25 jaar
Organisatie: Jongerenraad
(info@jongerraadrhenen.nl)

75 jaar vrijheid is belangrijk voor iedereen, van alle leeftijden. Dat wij op onze manier vrij kunnen leven, is grotendeels te danken aan de bevrijding van Nederland 75 jaar geleden. We kunnen reizen, onze mening uiten en proberen onszelf te zijn en dat kan niet worden onderschat.

De Jongerenraad Rhenen is er dan ook van overtuigd dat deze vrijheid gevierd moet worden. Daarom organiseert de Jongerenraad op 28 maart 2020 een

Rond 16.00 uur zal burgemeester Hans van der Pas de prijsuitreiking van het scholenproject 'Wij zijn vrij' voor de groepen 7/8 van de basisscholen verrichten.

Mevrouw Vrede en mevrouw Vrijheid zullen de presentatie van deze middag voor hun rekening nemen en zorgen voor een vrolijke noot.

groot feest: Dance for Liberty! Want, op welke manier kun je nou beter de vrijheid vieren dan met een feestje? In Bollee gaat het dak eraf. Leeftijd is 16+, entree is tot middernacht gratis, daarna €5,- aan de deur. We hebben een hele vette line-up en natuurlijk een special guest.

Wij willen heel graag met jullie op deze manier de vrijheid samen vieren. Zet het daarom nu maar vast in je agenda!

17 april 2020

Prijsuitreiking scholenproject

'Wij zijn vrij' basisscholen

Aanvang scholen: 14.00 uur

Locatie: Henk Deysplein

Uitgangspunt van dit evenement is schoolkinderen kennis te laten maken met het leven in een kampement wanneer militairen op missie zijn. Er wordt medewerking verleend door de Koninklijke Landmacht door het plaatsen van legervoertuigen, gevechtsmaterieel en militairen die uitleg geven over de voertuigen en wapens. Ook andere geïnteresseerden kunnen zich laten informeren over de activiteiten en missies van de Koninklijke Landmacht. Bovendien kunnen hier oud-Hollandse spelletjes worden gespeeld.

24 april 2020

'De Prijs van Vrijheid'

Expositie: 15 t/m 26 april 2020

Theatervoorstelling: 24 april | 19.30 uur

**'Wie ben ik?' - Kees van der Zwaard
Ontmoetingskerk Rhenen, Anjerlaan 1
Organiserende partij: PKN Rhenen,
i.s.m. RvK Rhenen - Kesteren**

Vrijheid heeft zijn prijs, dat hebben velen ervaren. Eén van hen was Dietrich Bonhoeffer. Hij werd gevangen gezet vanwege deelname aan een aanslag op Hitler.

In antwoord op de vraag 'wie ben ik?' vocht hij tegen zichzelf, met God, voor vrijheid, in de gevangenis met de dood voor ogen, om overgave, om liefde. In brieven en gedichten deed hij daarvan verslag. Schilderes Jeltje Hoogenkamp maakte schilderijen van deze gedichten, die in de Ontmoetingskerk worden getoond.

In de muziektheatervoorstelling volgt Kees van der Zwaard hem op zijn zoektocht, met de titel; 'wie ben ik?'. Hij speelt samen met altvioliste Roosmarijn Tuenter, die als Maria von Wedemeyer, de geliefde van Bonhoeffer, hem onbereikbaar nabij is.

Na afloop van dit programma is er een drankje en zal het ensemble Sunshine Cleaners deze gedichten in sfeervolle en ontspannen Americanamuziek laten klinken in de hal van de kerk.

Meer info: www.keesvanderzwaard.nl
www.pknrhenen.nl/ontmoetingskerk
Contactpersoon: Ds Inge de Jong
(gjdejongb@planet.nl)

voertuigen met voedsel voor het westen van Nederland, waar een hongersnood heerste, door Rhenen richting Utrecht. Enorme voedselvoorraden lagen op de Nude tussen de Grebbeberg en Wageningen opgeslagen. Deze voedseltransporten noemt men Operatie Faust. Rhenen was geëvacueerd. Er was in Rhenen dus geen vrolijke mensenmassa om de bevrijders te begroeten. Toch is 3 mei uitgekozen als de bevrijdingsdatum van Rhenen.

3 mei 2020

Beiaard bevrijdingsestafette

13.00 - 14.00 uur

Stadscentrum/Cuneratoren

Organisatie:

Stichting Cuneragilde Rhenen,

i.s.m: NKKV / Klaas de Haan beiaardier

De beiaard van de Cuneratoren zal op 3 mei handmatig bespeeld worden. De beiaardestafette is een initiatief van de NKKV (Koninklijke Nederlandse Klokkenspel Vereniging). De beiaard klinkt op minimaal 75 plekken in het land op de dag van de bevrijding. Gestart is op 14 september in Maastricht en de laatste bespeling is op 5 mei in Wageningen.

Op 3 mei 1945 trokken geallieerde

De toren was ruim een week eerder zwaar beschadigd. Net als alle torens in Nederland had de Cuneratoren geen beiaard in de toren. Het brons was voor de oorlogsindustrie gevorderd en grotendeels omgesmolten.

De beiaard is het grootste muziek-instrument dat in veel steden al vanaf de middeleeuwen te horen is. De beiaardtraditie is beschermd erfgoed dat nauw verbonden is met de stedelijke vrijheden.

Op 3 mei zal de beiaard van de Cuneratoren klinken als symbool van 75 jaar bevrijding Rhenen. Na afloop van het beiaardconcert zullen de kerkklokken in de gemeente Rhenen worden geluid waarmee het bevrijdingsfeest letterlijk wordt ingeluid.

Contactpersoon: Ton Dijkstra
(penningmeester@cuneragilde.nl)

De Blauwe Bever

14.00 uur | Haven Wageningen
Organisatie: Stichting Rijnoevervaarten

De Blauwe Bever vaart voor de vrijheid

Rondom de bevrijding van 75 jaar geleden, organiseert de Stichting Rijnoevervaarten een tweetal tochten met de Blauwe Bever over de Nederrijn om de rol van de rivier tijdens de Tweede Wereldoorlog te duiden. Zowel aan het begin van de oorlog, toen honderden Rhenenaren met kolenschepen werden geëvacueerd naar het westen van het land, als tijdens de bevrijding heeft de rivier een kenmerkende en strategische rol gespeeld.

Ook wordt het hoornwerk De Spees in de Betuwe bezocht waar aan het eind van de oorlog veel strijd is geleverd.

Gidsen van de Blauwe Bever vertellen tijdens de tocht de verhalen over de Grebbelinie en de linie Ochten - De Spees. Verhalen over de aanvallen van de geallieerden vanuit de Betuwe op de Duitse verdedigingswerken aan de noordzijde van de rivier en het westelijk riviereengebied. De bombardementen op Rhenen en Wageningen tijdens de bevrijding en over de natuurlijke frontlinie, die de Rijn destijds vormde.

De Blauwe Bever vaart op zondag 3 mei en donderdag 7 mei vanaf de haven in Wageningen naar Rhenen. Op de weg terug wordt aangelegd bij het hoornwerk De Spees (foto). Het schip vertrekt beide dagen om 14.00 uur en is ongeveer 17.00 uur weer terug in de Wageningse haven.

Voor meer informatie en/of reserveren zie vanaf 1 maart: www.deblauwebever.nl/reserveren.

4 mei 2020

Dodenherdenking Elst

19.30 uur
Gedenkteken bij MFG Het Bestegoed

Eveneens op maandag 4 mei vindt de Dodenherdenking in Elst plaats. Dit jaar wordt de Dodenherdenking gevolgd door een stille tocht naar de Algemene Begraafplaats Elst. Deze herdenking wordt georganiseerd door het Comité Dodenherdenking Elst in samenwerking met het Oranje Comité Elst.

4 mei 2020

Dodenherdenking Rhenen

Nationale Militaire
dodenherdenking Grebbeberg

18.45 uur | Voor het Militair Ereveld
op de Grebbeberg

Op maandag 4 mei vindt de jaarlijkse Nationale Militaire Dodenherdenking plaats op de Grebbeberg. Traditiegetrouw zullen hierbij Hare Koninklijke Hoogheid prinses Margriet en Prof. Mr. Pieter van Vollenhoven met hun zoon Pieter Christiaan en echtgenote worden uitgenodigd. Naast enkele sprekers zal er gewijde muziek ten gehore gebracht worden. Leerlingen van de Cuneraschool dragen gedichten voor. Aansluitend zullen de kransleggingen plaatsvinden. U bent van harte welkom deze herdenking bij te wonen.

5 mei 2020

Ophalen bevrijdingsvuur

00.00 uur | 5 Meiplein in Wageningen
(voor Hotel de Wereld) /Grebbeberg

In de nacht van 4 op 5 mei wordt in Wageningen exact om twaalf uur het bevrijdingsvuur ontstoken. Lopers uit het gehele land komen naar Wageningen om hun fakkel aan te steken aan het bevrijdingsvuur en lopen vervolgens in estafette terug naar hun woonplaats. Een groot aantal lopers passeert daarbij de Grebbeberg. Omdat dan het bevrijdingsvuur op de Grebbeberg al moet branden, mag het team lopers uit Rhenen standaard als tweede team uit Wageningen vertrekken.

Voor de viering van 75 jaar vrijheid wordt er deze nacht op de Grebbeberg een kort programma georganiseerd. Vanaf 00.45 uur zal popkoor Future op deze plek een uur lang zingen om een mooie sfeer te creëren bij het vrijheidsvuur en zowel lopers als publiek het gevoel van vrijheid mee te geven. Na het aansteken van het vuur zullen ook 75 kaarsjes worden ontstoken, een voor elk jaar vrijheid. Op de Erebegraafplaats zullen op de graven lichtjes branden als eerbetoon aan hen die streden voor onze vrijheid.

Op de parkeerplaats naast de Erebegraafplaats zal een foodtruck staan voor de versterking van de inwendige mens. Voor zowel lopers als publiek is hier een warm hapje en drankje te koop. Om 01.45 uur is het programma op de Grebbeberg ten einde en zal er 's nachts worden gewaakt bij het bevrijdingsvuur.

De lopers uit Elst, die het bevrijdingsvuur in de ochtend gaan ophalen in Wageningen, hebben een korte stop op de Grebbeberg en zullen op hun weg

terug naar Elst rond 09.00 uur bij het Bevrijdingsmonument in Rhenen het bevrijdingsvuur ontsteken.

5 mei 2020

Vrijheidsmaaltijden

Vrijheidsmaaltijd Rhenen:

Hal van de Gedachteniskerk

Aanvang: 10.00-12.00 uur

**Tickets: € 10 p.p. verkrijgbaar vanaf
2 maart in het Stadsmuseum**

Voorafgaand aan de Vrijheidsmaaltijd in de Gedachteniskerk zal tussen 09.00 en 09.30 uur het voedseltransport Polar Bear Bevrijdingsrit (Operation Faust) door de gemeente Rhenen komen. De organisatie van oude legervoertuigen 'Keep them Rolling' zal met een karavaan van circa honderd historische voertuigen via Achterberg, Rhenen en Elst (N225) naar Utrecht rijden.

Aansluitend vindt een Vrijheidsmaaltijd plaats. Onder het motto 'Vrijheid bespreek je aan tafel', kunt u tegen een kleine vergoeding aanschuiven bij deze maaltijd. Cantatekoor Rhenus Cantat o.l.v. Guido van Swieten en Froukje Zuidema met pianist Jan Klok luisteren deze brunch op.

De Vrijheidsmaaltijd in Elst vindt plaats aan het einde van de feestweek

(Nadere informatie volgt t.z.t. zodra het volledige programma Feestweek Elst 2020 definitief is vastgesteld).

Ook in Achterberg zal een Vrijheidsmaaltijd worden georganiseerd. Evenals in Elst volgt nadere informatie omtrent de organisatie op een later moment.

9 mei 2020

Rijd een historische route

Stadsmuseum Rhenen i.s.m. Museum de Casteelse Poort Wageningen
Tickets: € 7,50/€ 5 (kinderen tot 12 jaar) inclusief koffie met koek

Langs dezelfde weg waarlangs het Duitse leger 80 jaar geleden de aanval opende op de Grebbeberg, vonden 75 jaar geleden voedseltransporten plaats naar het hongerende westen van Nederland.

Rijd op zaterdag 9 mei in een historische bus van Rhenen naar Wageningen. Na een bezoek aan zaal '40-'45 in Museum De Casteelse Poort gaat de route, met toelichting van een gids, langs die historische route terug naar het Stadsmuseum in Rhenen. Onderweg wordt nog gestopt voor een toelichting op het Militair Ereveld op de Grebbeberg.

Terug in Rhenen wacht de tentoonstelling Ooggetuigen van WOII - Over de bevrijding' en kan men wat lekkers nuttigen.

Houd de lokale pers in de gaten voor meer informatie over de mogelijkheid om kaarten te bestellen voor deze herinneringstocht.

Contactpersoon: Theo Guiking
(info@casteelsepoort.nl)

15 mei 2020

Vrij Land Theaterconcert

20.15 uur | zaal open 19.45 uur
Sportcentrum 't Gastland
Tickets: € 5 p.p. inclusief drankje verkrijgbaar via ticketservice en het Stadsmuseum

Wij genieten dagelijks van onze vrijheid; maar wat is vrijheid? Op zoek naar antwoorden wordt het publiek in dit Anjerconcert meegenomen met fantastische muziek en een poëtische verhaallijn door ons prachtige land. Vrij Land laat zien hoe die vrijheid in onze samenleving geworteld is en wie de mensen zijn die deze vrijheid in stand houden.

De voorstelling bevat historische beelden en nieuwe video content. Het laat zien hoe trots wij mogen zijn op Nederland. Een holoscreen brengt historisch en hedendaagse veteranen op het podium tot leven. Valéry van Gorp vertelt en zingt over vrijheid. Componist Dirk Brossé schreef een aantal nieuwe composities waarmee de voorstelling een aangename mix van bekend klassiek repertoire én nieuw gecomponeerde muziek bevat.

De Koninklijke Militaire Kapel Johan Willem Friso voegt de nodige diepgang en historische kleuring toe. De 52

professionele militaire musici hebben eerder bewezen een breed publiek te bereiken met producties als deze.

De voorstelling is tot stand gekomen op initiatief van de Koninklijke Landmacht en Nationaal Comité Veteranendag en is bedoeld voor iedereen die onze vrijheid aan de volgende generaties wil doorgeven.

Voor scholieren is er een compacte variant gemaakt, uitgevoerd door de Regimentsfanfare Garde Grenadiers en Jagers en wordt op 20 mei uitgevoerd.

22 en 23 mei 2020

Locatietheater

'De Slag om de Grebbeberg'

vanaf 20.30 uur

Informatiecentrum op het Ereveld
Aanmelden: www.grebbeland.nl

Onder de titel 'De Slag om de Grebbeberg' verzorgt Stichting De Greb samen met toneelspelers uit Wageningen en Rhenen op vrijdag 22 en zaterdag 23 mei vanaf half negen 's avonds een locatietheater op de Grebbeberg.

Het locatietheater 'De Slag om de Grebbeberg', onder de regie van Marjolein van de Peppel uit Wageningen, wordt inmiddels voor de vierde keer georganiseerd. Ook dit keer tekenen Bernier Cornielje en Hans Brons van Stichting De Greb voor de historisch verantwoorde scènes en locaties in het Grebbebos.

Bezoekers van het locatietheater worden bij het Informatiecentrum op het Militair Ereveld Grebbeberg muzikaal opgewacht door het Wageningse a-capellakoor 'Punt Uit' dat o.l.v.

dirigent Herman Groenestein liederen uit de oorlogsperiode ten gehore zal brengen.

Vanaf het verzamelpunt naast het Informatiecentrum zullen groepen van maximaal 20 personen onder leiding van een gids, met intervallen van 10 minuten, bij invallende duisternis het bos van de Grebbeberg ingaan. Langs spaarzaam verlichte paden beelden acteurs op een aantal plaatsen dramatische gebeurtenissen uit, die 80 jaar geleden plaatsvonden tijdens de slag om de Grebbeberg. De bezoekers wandelen groepsgewijs en in alle stilte van de ene naar de andere scène.

De onheilspellende duisternis van het Grebbebos zal ongetwijfeld het nodige toevoegen aan de dramatiek van de voorstelling. Die duisternis, de stille wandeling langs de scènes, ze zullen ook dit keer bij de bezoekers van het locatietheater een ervaring opwekken die doet beseffen wat al die militairen in mei 1940 op de Grebbeberg hebben meegemaakt.

Net als bij eerdere versies van het locatietheater zullen ook nu weer leden van het Rhenense college van B&W optreden als gids.

De wandeling eindigt in het nabij gelegen hotel 't Paviljoen waar de bezoekers na afloop van de voorstelling kunnen napraten en hun ervaringen delen met de acteurs.

U bent van harte uitgenodigd bij het gratis te bezoeken locatietheater. Op de website grebbeland.nl moet u zich vooraf wel aanmelden. Dat is nodig voor de te maken groepsindeling. Op deze website vindt u ook aanvullende informatie.

1 juni 2020

Herdenking

8^e Regiment Infanterie

12.30 uur | Militair Ereveld Grebbeberg
Organisatie: Vereniging 8RI-1940

Tijdens de Slag om de Grebbeberg bij Rhenen in de meidagen van 1940 is een groot aantal militairen van het 8^e Regiment Infanterie (8 RI) gesneuveld. De Dodenherdenkingen op het Ereveld Grebbeberg te Rhenen zijn tot en met heden altijd op Tweede Pinksterdag gehouden.

Op 1 juni 2020, in het 80^e jaar na de Duitse inval, komt men weer bijeen om de gesneuvelden op het Militair Ereveld Grebbeberg te herdenken.

De herdenkingsplechtigheid wordt voorafgegaan door de Stille Tocht. Deze vertrekt om 12.15 uur vanaf het restaurant 't Paviljoen, Grebbeweg 103-105, te

Rhenen. De herdenkingsplechtigheid op het Militaire Ereveld Grebbeberg begint om 12.30 uur en duurt ongeveer een uur. De Dodenherdenking op het Ereveld is openbaar.

De herdenking wordt ondersteund door het 45e Pantserinfanterie bataljon Regiment Infanterie Oranje Gelderland. De ceremonie bestaat uit enkele onderdelen die terugrijpen op hetgeen gebeurd is. Het lezen van het Dodenappèl is de kern van deze herdenking. Twee leerlingen van de Rhenense Cuneraskool dragen zelfgemaakte gedichten voor.

Het Symfonisch Blaasorkest van de Rhenense muziekvereniging Ons Genoegen o.l.v. dirigent Willem van Zee ondersteunt het programma.

Contactpersoon: Harry Barrau
(vicevoorzitter) harry.barrau@xmsnet.nl

29 juni 2020

Presentatie boek

'Vertel me toch wat oorlog is'

11.00 uur | Huis van de gemeente

Op deze nationale Veteranendag wordt de verhalenbundel 'Vertel me toch wat oorlog is', die geheel gemaakt is door leerlingen van Pantarijn Rhenen, gepresenteerd onder aanwezigheid van de mensen die medewerking hebben verleend aan de totstandkoming van dit boek.

Een making off zal te zien zijn tijdens een interactieve expositie die ook door deze leerlingen is samengesteld. Het boek is dan tevens te koop. U bent van harte welkom te komen zien en horen hoe deze bijzondere verhalenbundel tot stand is gekomen. ▲

Colofon

Projectmanager Herdenking

Lea van Son (foto)

06 55 92 75 44

Samenstelling programma

Projectmanager Herdenking

Bestuur Stichting Slag om de Grebbeberg:

Hans Brons (voorzitter), Lex Mulder (secretaris),

Henk van den Berg (penningmeester),

Piet Hovestad, Marco Dieveveen

Redactie

Marco Dieveveen, Lea van Son

Carien Jonker (Communicatie Gemeente Rhenen)

Vormgeving

Peek! grafische vormgeving, Leonie Zeilmaker-Peek

Illustratieverantwoording

Nationaal Archief | 1, 2, 4 onder, 18 onder

Oorlogsgravenstichting | 1, 20

Muziekvereniging Crescendo | 6 links

Euphonia Rhenen | 6 rechts

Studio Roosegaarde | 8

Winfried Leeman | 10

Rob Heerenwaarde | 12 links

Cuneragildelid Arnold van Hooft | 12 rechts

Stichting Rijnoevervaarten | 13

Leonie Zeilmaker-Peek | 14

Arjen Gerritsma, Graphic Sound | 15

Cas Oorthuys/nfa, coll. Nederlands fotomuseum | 16

Michiel Verbeek | 17

Erik Helmers | 18 boven

Vrijheid vier je samen! is mede mogelijk gemaakt door:

Koninklijke Landmacht

Ministerie van Defensie

Stichting het Voormalig
Gast- en Weeshuis

CULTUURPLATFORM
RHENEN

Elise Mathilde

Stichting De Greb

Het kennispunt voor de Slag om de Grebbeberg en de
Betuwestelling in mei 1940 - www.grebbeberg.nl

OORLOGS
GRAVEN
STICHTING

PROVINCIE UTRECHT

cnf

Stichting Carel Nongerman Fonds

B&B
Bovenweg

vfonds
investeert in
VREDE

Rabobank

Militair Ereveld Grebbeberg Rhenen